

ยุทธศาสตร์ภาพ

ปี 2560 – 2564

สารบัญ

ยุทธศาสตร์กาแฟ

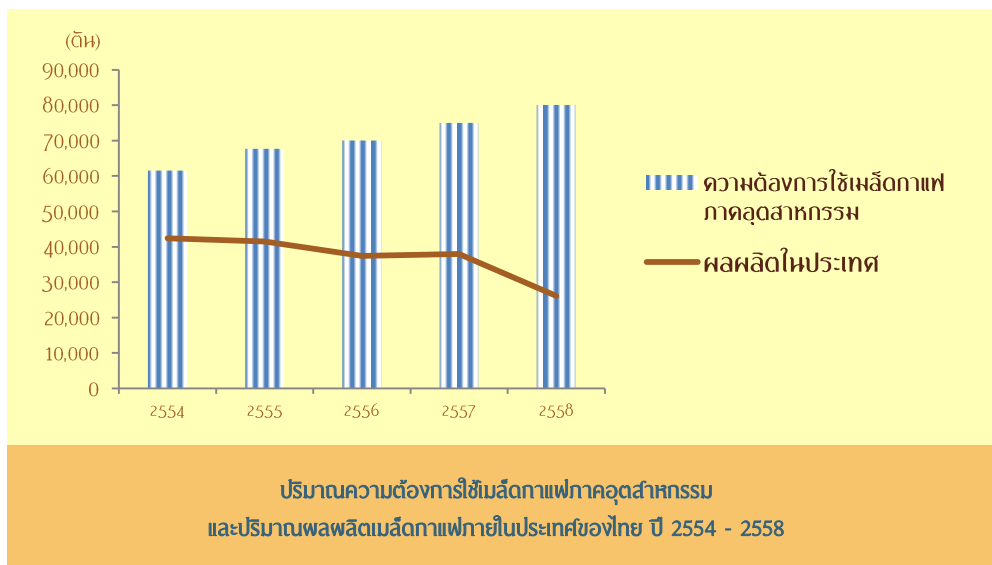
ปี 2560 – 2564

หลักการและเหตุผล	3
สถานการณ์การผลิตและการตลาด ปี 2553/54-2557/58	5
ของโลก	
ของอาเซียน	
ของไทย	
ประเด็นปัญหา	24
ด้านการผลิต	
ด้านการตลาด	
ด้านการแปรรูป	
การวิเคราะห์สถานการณ์กาแฟภายใต้เงื่อนไขการค้าเสรี	26
วิสัยทัศน์	28
พันธกิจ	29
ยุทธศาสตร์กาแฟโรบัสตา	30
เป้าหมาย	
กลยุทธ์	
ยุทธศาสตร์กาแฟอะราบิกา	34
เป้าหมาย	
กลยุทธ์	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	38
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	39
ปัจจัยความสำเร็จของยุทธศาสตร์	40

หลักการและเหตุผล

กาแฟ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญชนิดหนึ่งของไทยที่ทำรายได้ให้เกษตรกรปีละประมาณ 5,500 ล้านบาท โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2554 - 2558) ตลาดกาแฟมีการขยายตัวอย่างมาก ทำให้ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปกาแฟในประเทศเพิ่มขึ้นจาก 61,480 ตัน ในปี 2554 เป็น 80,000 ตัน ในปี 2558 ในขณะเดียวกัน ผลผลิตกาแฟในประเทศกลับลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากราคากาแฟที่ตกต่ำเป็นเวลานาน ทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นแทน เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล เนื้อที่ที่ให้ผลจึงลดลงจาก 322,896 ไร่ ในปี 2554 เหลือเพียง 251,433 ไร่ ในปี 2558 ส่งผลให้ผลผลิตลดลงจาก 42,394 ตัน ในปี 2554 เหลือผลผลิตเพียง 26,089 ตัน ในปี 2558

พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ **กาแฟโรบัสตา** มีแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ ซึ่งในปี 2558 มีสัดส่วนร้อยละ 66 ส่วนพันธุ์ **กาแฟอาราบิก้า** มีสัดส่วนร้อยละ 34 โดยแหล่งปลูกที่สำคัญอยู่ในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ตาก

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 ภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ประเทศไทยจะต้องเปิดตลาดให้นำเข้ากาแฟเสรี โดยลดภาษีนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปเหลือร้อยละ 5 และร้อยละ 0 ตามลำดับ ซึ่งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้ไทยไม่สามารถแข่งขันกับประเทศในอาเซียน ได้แก่ ประเทศเวียดนาม ลาว และอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศเหล่านี้สามารถผลิตกาแฟที่ให้ผลผลิตสูงกว่าและต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า อีกทั้งปัจจุบันสวนกาแฟของไทยร้อยละ 70 ของกาแฟโรบัสตาเป็นสวนผสม ซึ่งเกษตรกรขาดการบำรุงรักษา ส่งผลให้ผลผลิตต่ำเฉลี่ยไร่ละ 91 กิโลกรัม ในขณะที่สวนที่ปลูกเป็นสวนเดี่ยว ประมาณร้อยละ 30 ของกาแฟโรบัสตาทั้งหมดให้ผลผลิตถึง 250 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีเนื้อที่ปลูกน้อยกว่าสวนผสมมาก ผลผลิตเฉลี่ยของประเทศจึงต่ำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการยุทธศาสตร์กาแฟตั้งแต่ปี 2552 - 2556 สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในระดับหนึ่งเนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ ไม่สามารถขยายผลได้ตามเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นที่อุตสาหกรรมกาแฟจะต้องเร่งพัฒนา โดยไทยมีศักยภาพด้านการแปรรูปและมีศักยภาพในการผลิตและส่งออกมาก ดังนั้นการพัฒนาในระยะต่อไปจำเป็นต้องจัดทำยุทธศาสตร์กาแฟ โดยเน้นการบริหารจัดการแบบครบวงจร (Value Chain) บนพื้นฐานของศักยภาพ (Potential) และอัตลักษณ์ของกาแฟไทย พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตในระดับฟาร์มถึงผู้บริโภค โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพเมล็ดกาแฟสู่มาตรฐานสากล การผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น และการเป็นศูนย์กลางการค้ากาแฟในอาเซียนต่อไป

สถานการณ์การผลิตและการตลาด

ปี 2553/54-2557/58

สถานการณ์ของโลก

การผลิต

ผลผลิตกาแฟโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 8.425 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 8.972 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 ต่อปี เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวย ประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ บราซิล รองลงมาคือ เวียดนาม และ โคลัมเบีย โดยมีผลผลิตคิดเป็นร้อยละ 36.64 ร้อยละ 17.34 และร้อยละ 6.92 ของผลผลิตโลก ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

(1) **บราซิล** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์อาราบิการายใหญ่ อันดับ 1 ของโลกเช่นกัน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของบราซิลเพิ่มขึ้นจาก 3.270 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 3.456 ล้านตัน ในปี 2555/56 และลดเหลือ 3.258 ล้านตัน ในปี 2557/58 แต่ในภาพรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นอัตราร้อยละ 1.44 ต่อปี โดยกาแฟอาราบิกามีผลผลิต ลดลงจาก 2.510 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 2.238 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 0.43 ต่อปี และกาแฟโรบัสตา ผลผลิตเพิ่มขึ้นจาก 0.760 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.020 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.70 ต่อปี เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย (ตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3)

(2) **เวียดนาม** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก และเป็นผู้ผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตารายใหญ่ อันดับ 1 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.165 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.644 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.61 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟโรบัสตาเพิ่มขึ้นจาก 1.130 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.581 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.33 และกาแฟอาราบิกา เพิ่มขึ้นจาก 0.039 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.063 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.46 ต่อปี เนื่องจากมีการขยายพื้นที่ปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ตารางที่ 1 ตารางที่ 2 ตารางที่ 3 และ ตารางที่ 13)

(3) **โคลัมเบีย** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 3 ของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟอาราบิกาของโคลัมเบียเพิ่มขึ้นจาก 0.510 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.798 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.48 ต่อปี (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 พวผลิตกาาฟของโลก ปี 2553/54 – 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. บราซิล	3.270	2.952	3.456	3.432	3.258	1.44	2.964
2. เวียดนาม	1.165	1.560	1.590	1.790	1.644	8.61	1.758
3. โคลัมเบีย	0.512	0.459	0.596	0.725	0.798	14.39	0.804
4. อินโดนีเซีย	0.560	0.498	0.630	0.570	0.528	0.17	0.636
5. เจริโอเปีย	0.368	0.379	0.390	0.381	0.389	1.17	0.390
6. ฮอนดูรัส	0.239	0.336	0.284	0.264	0.300	2.16	0.354
7. อินเดีย	0.302	0.314	0.318	0.305	0.326	1.25	0.318
8. ยูกันดา	0.193	0.185	0.216	0.231	0.213	4.28	0.228
9. เม็กซิโก	0.240	0.258	0.279	0.237	0.198	-4.59	0.204
10. กัวเตมาลา	0.238	0.265	0.241	0.211	0.202	-5.41	0.199
11. ไทย	0.042	0.041	0.038	0.039	0.026	-9.60	0.031
12. อื่น ๆ	1.296	1.387	1.259	1.157	1.09	-5.14	1.121
รวม	8.425	8.634	9.297	9.342	8.972	2.07	9.007

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 2 พวผลิตกาาฟพันธุ์อะราบิกของโลก ปี 2553/54 – 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. บราซิล	2.510	2.082	2.526	2.508	2.238	-0.43	2.166
2. โคลัมเบีย	0.510	0.459	0.596	0.725	0.798	14.48	0.804
3. เจริโอเปีย	0.370	0.379	0.390	0.381	0.389	1.06	0.390
4. ฮอนดูรัส	0.240	0.336	0.284	0.264	0.300	2.07	0.354
5. กัวเตมาลา	0.240	0.261	0.240	0.210	0.201	-5.56	0.198
6. เม็กซิโก	0.230	0.246	0.267	0.225	0.186	-5.01	0.192
7. เปรู	0.250	0.312	0.258	0.255	0.174	-8.85	0.180
8. นิคารากัว	0.100	0.126	0.116	0.120	0.126	4.22	0.132
9. อินเดีย	0.100	0.101	0.099	0.102	0.098	-0.31	0.089
10. คอสตาริกา	0.090	0.107	0.101	0.087	0.084	-3.39	0.081
11. อื่น ๆ	0.590	0.592	0.588	0.547	0.502	-3.94	0.513
รวม	5.230	5.001	5.465	5.424	5.096	0.29	5.099

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 3 ผลผลิตกาแฟพันธุ์บัวตองของโลก ปี 2553/54 – 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. เวียดนาม	1.130	1.512	1.536	1.719	1.581	8.33	1.692
2. บราซิล	0.760	0.870	0.930	0.924	1.020	6.70	0.798
3. อินโดนีเซีย	0.480	0.420	0.528	0.471	0.441	-0.55	0.558
4. อินเดีย	0.210	0.212	0.220	0.202	0.229	1.26	0.229
5. ยูกันดา	0.150	0.132	0.168	0.180	0.168	5.51	0.180
6. มาเลเซีย	0.070	0.087	0.084	0.090	0.105	8.82	0.108
7. ไอเวอรี โคท	0.100	0.096	0.105	0.101	0.084	-2.94	0.080
8. ไทย	0.037	0.035	0.030	0.030	0.017	-15.71	0.021
9. คาเมรูน	0.030	0.039	0.029	0.023	0.032	-3.91	0.035
10. ลาว	0.030	0.027	0.028	0.029	0.029	-0.04	0.030
11. อื่นๆ	0.203	0.198	0.176	0.149	0.172	-5.97	0.179
รวม	3.200	3.628	3.834	3.918	3.878	4.72	3.910

หมายเหตุ * ประมาณการ

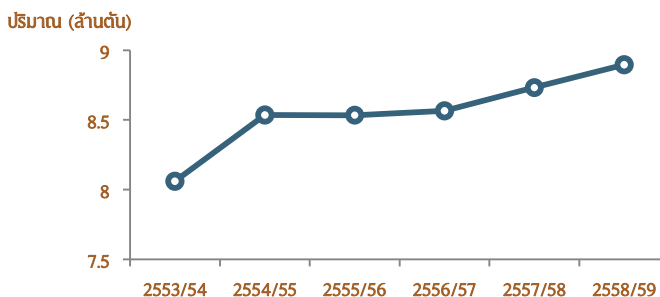
ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟ

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 8.060 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 8.732 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.65 ต่อปี เนื่องจากการบริโภคโดยรวมของโลกขยายตัว ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุด ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา และบราซิล (ตารางที่ 4)

ปริมาณความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

ตารางที่ 4 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. EU	2.480	2.715	2.597	2.489	2.618	0.21	2.631
2. สหรัฐอเมริกา	1.340	1.377	1.382	1.429	1.415	1.47	1.444
3. บราซิล	0.170	1.202	1.207	1.213	1.220	48.45	1.220
4. ญี่ปุ่น	0.420	0.423	0.450	0.465	0.470	3.25	0.488
5. แคนาดา	0.250	0.250	0.254	0.276	0.270	2.56	0.288
6. ฟিলิปปินส์	0.170	0.220	0.264	0.218	0.256	8.43	0.276
7. รัสเซีย	0.260	0.232	0.248	0.254	0.243	-0.45	0.245
8. อินโดนีเซีย	0.100	0.143	0.160	0.167	0.183	14.61	0.185
9. เอธิโอเปีย	0.170	0.183	0.180	0.187	0.179	1.26	0.178
10. เวียดนาม	0.100	0.100	0.110	0.120	0.133	7.82	0.156
11. อื่นๆ	2.600	1.690	1.682	1.747	1.745	-7.36	1.785
รวม	8.060	8.535	8.534	8.565	8.732	1.65	8.896

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(2) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาดตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากกิโลกรัมละ 78.34 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 67.24 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 3.03 ต่อปี และราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาดตลาดลอนดอน ลดลงจากกิโลกรัมละ 65.28 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 58.96 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 1.75 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตของโลกเพิ่มขึ้น ส่วนราคากาแฟอะราบิกาดตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากกิโลกรัมละ 184.46 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 121.52 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 7.02 ต่อปี (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ราคามูลกาแฟดิบ ปี 2553-2558

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) ^{4/}	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก) ^{3/}
2554	70.94	78.34	65.28	184.46
2555	69.09	75.61	63.03	130.43
2556	71.16	68.17	57.14	96.69
2557	64.94	75.42	64.73	145.08
2558	68.30	67.24	58.96	121.52
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.37	-3.03	-1.75	-7.02
2559*	65.43	66.00	53.75	118

หมายเหตุ : * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ^{2/, 3/} International Coffee Organization, October 2015

^{4/} Robusta Coffee Futures/Global Derivatives, October 2015

(3) การส่งออก

การส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 6.793 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 7.157 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.66 ต่อปี ประเทศผู้ส่งออกมากที่สุด ได้แก่ บราซิล ส่งออก 2.097 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 2.194 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.28 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.113 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 1.324 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.03 ต่อปี และโคลัมเบียส่งออก 0.5 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.728 ล้านตันในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.25 ต่อปี (ตารางที่ 6)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 6 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 6.066 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.79 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จาก 1.910 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.983 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.090 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.220 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.62 ต่อปี และโคลัมเบีย ส่งออก 0.440 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.681 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.95 ต่อปี (ตารางที่ 7)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.800 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 0.883 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.45 ต่อปี โดยประเทศบราซิลส่งออกมากที่สุด จาก 0.190 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.209 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.78 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย ส่งออก 0.140 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.114 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 7.13 ต่อปี และมาเลเซีย ส่งออก 0.100 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.167 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.71 ต่อปี (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 6 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. บราซิล	2.097	1.791	1.840	2.049	2.194	2.28	2.000
2. เวียดนาม	1.113	1.470	1.479	1.697	1.324	5.03	1.723
3. โคลัมเบีย	0.500	0.442	0.531	0.662	0.728	12.25	0.734
4. อินโดนีเซีย	0.583	0.447	0.534	0.468	0.422	-5.83	0.485
5. ฮอนดูรัส	0.234	0.317	0.269	0.236	0.282	0.78	0.336
6. อินเดีย	0.331	0.312	0.291	0.299	0.282	-3.56	0.300
7. เอธิโอเปีย	0.194	0.188	0.210	0.197	0.210	2.06	0.211
8. ยูกันดา	0.189	0.180	0.215	0.216	0.204	3.41	0.210
9. กัวเตมาลา	0.219	0.230	0.226	0.191	0.184	-5.20	0.181
10. มาเลเซีย	0.101	0.117	0.129	0.127	0.167	11.49	0.141
11. อื่นๆ	1.232	1.489	1.421	1.271	1.160	-2.75	1.186
รวม	6.793	6.983	7.145	7.413	7.157	1.66	7.507

หมายเหตุ * ปริมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 7 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. บราซิล	1.910	1.593	1.629	1.836	1.983	2.19	1.800
2. เวียดนาม	1.090	1.437	1.427	1.636	1.220	3.62	1.600
3. โคลัมเบีย	0.440	0.401	0.486	0.618	0.681	13.95	0.690
4. ฮอนดูรัส	0.230	0.317	0.269	0.236	0.282	1.13	0.336
5. อินโดนีเซีย	0.450	0.297	0.414	0.360	0.306	-5.63	0.330
6. เอธิโอเปีย	0.190	0.188	0.210	0.197	0.210	2.50	0.211
7. อินเดีย	0.250	0.224	0.205	0.198	0.192	-6.31	0.210
8. ยูกันดา	0.190	0.180	0.215	0.216	0.204	3.30	0.210
9. กัวเตมาลา	0.220	0.228	0.225	0.189	0.183	-5.41	0.180
10. เปรู	0.230	0.308	0.246	0.246	0.165	-8.51	0.168
11. อื่นๆ	0.800	0.861	0.818	0.654	0.640	-6.96	0.655
รวม	6.000	6.034	6.144	6.386	6.066	0.79	6.390

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 8 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. บราซิล	0.190	0.194	0.209	0.211	0.209	2.78	0.198
2. อินโดนีเซีย	0.140	0.150	0.120	0.108	0.114	-7.13	0.153
3. มาเลเซีย	0.100	0.117	0.129	0.127	0.167	11.71	0.141
4. เวียดนาม	0.020	0.027	0.045	0.054	0.077	40.34	0.090
5. อินเดีย	0.080	0.089	0.086	0.100	0.090	3.58	0.090
6. เม็กซิโก	0.040	0.047	0.055	0.056	0.050	6.41	0.054
7. ไทย	0.070	0.044	0.048	0.045	0.048	-7.06	0.048
8. เอกวาดอร์	0.050	0.059	0.065	0.049	0.046	-3.46	0.044
9. โคลัมเบีย	0.060	0.037	0.040	0.040	0.041	-6.61	0.039
10. ไชเวอรี โคล	0.020	0.020	0.020	0.019	0.018	-2.59	0.018
11. อื่นๆ	0.030	0.023	0.026	0.035	0.023	-1.11	0.026
รวม	0.800	0.807	0.843	0.844	0.883	2.45	0.901

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(4) การนำเข้า

การนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 6.430 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 7.013 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.15 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ามากที่สุด ได้แก่ กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป นำเข้า 2.680 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 2.707 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นำเข้า 1.390 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 1.441 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.17 ต่อปี และญี่ปุ่น นำเข้า 0.450 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.485 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.18 ต่อปี เนื่องจากความต้องการบริโภคของประเทศเหล่านั้นเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 9)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 5.710 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 6.074 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.59 ต่อปี โดยกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปนำเข้ามากที่สุด จาก 2.680 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 2.707 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 ต่อปีรองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา นำเข้า 1.350 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.412 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 ต่อปี และญี่ปุ่น นำเข้า 0.410 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.429 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.36 ต่อปี (ตารางที่ 10)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.694 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 0.792 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.42 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้ามากที่สุด จาก 0.170 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.221 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.36 ต่อปี รองลงมาได้แก่ รัสเซียนำเข้า 0.120 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.093 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 6.24 ต่อปี และแคนาดานำเข้า 0.060 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.077 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.66 ต่อปี (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 9 ปริมาณการนำเข้ากาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. EU-27	2.680	2.637	2.704	2.679	2.707	0.36	2.730
2. สหรัฐอเมริกา	1.390	1.430	1.422	1.495	1.441	1.17	1.470
3. ญี่ปุ่น	0.450	0.401	0.501	0.472	0.485	3.18	0.479
4. แคนาดา	0.200	0.250	0.254	0.276	0.270	7.24	0.288
5. ฟิลิปปินส์	0.100	0.197	0.233	0.191	0.227	17.45	0.248
6. รัสเซีย	0.250	0.232	0.248	0.254	0.243	0.34	0.245
7. สวิสเซอร์แลนด์	0.130	0.128	0.139	0.138	0.145	2.98	0.144
8. เกาหลีใต้	0.110	0.107	0.110	0.130	0.138	6.70	0.141
9. แอลจีเรีย	0.110	0.136	0.117	0.138	0.129	3.39	0.137
10. จีน	0.060	0.064	0.094	0.102	0.116	19.54	0.116
11. อื่นๆ	0.950	1.126	1.142	1.104	1.112	3.00	1.049
รวม	6.430	6.708	6.964	6.679	7.013	2.15	7.047

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 10 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. EU-27	2.680	2.637	2.704	2.679	2.707	0.36	2.730
2. สหรัฐอเมริกา	1.350	1.422	1.402	1.473	1.412	1.26	1.440
3. ญี่ปุ่น	0.410	0.358	0.448	0.413	0.429	2.36	0.420
4. แคนาดา	0.140	0.134	0.140	0.152	0.147	2.26	0.156
5. สวิสเซอร์แลนด์	0.130	0.128	0.139	0.138	0.145	2.98	0.144
6. รัสเซีย	0.100	0.103	0.123	0.137	0.134	9.10	0.138
7. แอลจีเรีย	0.110	0.134	0.115	0.136	0.128	3.23	0.135
8. เกาหลีใต้	0.120	0.101	0.103	0.122	0.129	3.39	0.132
9. ออสเตรเลีย	0.070	0.068	0.071	0.071	0.079	2.89	0.078
10. มาเลเซีย	0.060	0.068	0.083	0.076	0.081	7.37	0.078
11. อื่นๆ	0.540	0.724	0.733	0.683	0.683	4.20	0.648
รวม	5.710	5.877	6.061	6.080	6.074	1.59	6.099

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 11 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของโลก ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. ฟिलิปปินส์	0.170	0.166	0.204	0.182	0.221	6.36	0.240
2. รัสเซีย	0.120	0.119	0.114	0.104	0.093	-6.24	0.090
3. แคนาดา	0.060	0.070	0.074	0.081	0.077	6.66	0.084
4. จีน	0.020	0.024	0.037	0.047	0.059	32.79	0.060
5. ญี่ปุ่น	0.030	0.035	0.045	0.050	0.049	14.32	0.051
6. ยูเครน	0.080	0.060	0.047	0.041	0.034	-18.88	0.036
7. ไทย	0.030	0.035	0.037	0.032	0.035	2.21	0.033
8. สหรัฐอเมริกา	0.040	0.008	0.020	0.022	0.029	3.75	0.030
9. อินโดนีเซีย	0.020	0.028	0.038	0.033	0.043	18.47	0.023
10. ออสเตรเลีย	0.020	0.019	0.019	0.015	0.017	-5.46	0.018
11. อื่นๆ	0.104	0.143	0.141	0.153	0.135	6.07	0.137
รวม	0.694	0.707	0.776	0.760	0.792	3.42	0.802

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์ของอาเซียน

การผลิต

ผลผลิตกาแฟอาเซียน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 1.89 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 2.361 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.89 ต่อปี ประเทศที่ผลิตกาแฟมากที่สุด ได้แก่ เวียดนาม รองลงมาคือ อินโดนีเซีย โดยมีผลผลิตในปี 2557/58 คิดเป็นร้อยละ 69.63 และร้อยละ 22.36 ของผลผลิตอาเซียน ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

(1) **เวียดนาม** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 1 ของอาเซียน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของเวียดนามเพิ่มขึ้นจาก 1.165 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.644 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.61 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟโรบัสตาเพิ่มขึ้นจาก 1.126 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.581 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.41 ส่วนกาแฟอะราบิกา เพิ่มขึ้นจาก 0.039 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.063 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.46 (ตารางที่ 12 ตารางที่ 13 และ ตารางที่ 14)

(2) **อินโดนีเซีย** เป็นผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของอาเซียน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตกาแฟของอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นจาก 0.560 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.630 ล้านตัน ในปี 2555/56 และลดลงเหลือ 0.528 ล้านตัน ในปี 2557/58 ในภาพรวมมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17 ต่อปี โดยแยกเป็นกาแฟโรบัสตา ลดลงจาก 0.477 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.441 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 0.42 ส่วนกาแฟอะราบิกา เพิ่มขึ้นจาก 0.083 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.087 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.38 (ตารางที่ 12 ตารางที่ 13 และตารางที่ 14)

ตารางที่ 12 พวผลิตกาแฟของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. เวียดนาม	1.165	1.560	1.590	1.790	1.644	8.61	1.758
2. อินโดนีเซีย	0.560	0.498	0.630	0.570	0.528	0.17	0.636
3. มาเลเซีย	0.066	0.087	0.084	0.090	0.105	10.10	0.108
4. ไทย	0.042	0.041	0.038	0.039	0.026	-9.60	0.031
5. ลาว	0.030	0.027	0.028	0.029	0.029	0.04	0.030
6. ฟิลิปปินส์	0.027	0.027	0.027	0.027	0.029	1.44	0.029
รวม	1.890	2.240	2.397	2.544	2.361	5.89	2.592

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 13 พลังผลิตกาแฟพันธุ์โรบัสตาของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. เวียดนาม	1.126	1.512	1.536	1.719	1.581	8.41	1.692
2. อินโดนีเซีย	0.477	0.420	0.528	0.471	0.441	-0.42	0.558
3. มาเลเซีย	0.066	0.087	0.084	0.090	0.105	10.10	0.108
4. ไทย	0.037	0.035	0.030	0.030	0.017	-15.71	0.021
5. ลาว	0.030	0.027	0.028	0.029	0.029	0.04	0.030
6. ฟิลิปปินส์	0.030	0.026	0.026	0.026	0.027	-2.09	0.027
รวม	1.766	2.072	2.202	1.364	2.200	17.09	2.436

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 14 พลังผลิตกาแฟพันธุ์อะราบิกาของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเภท	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. อินโดนีเซีย	0.083	0.078	0.102	0.099	0.087	3.38	0.078
2. เวียดนาม	0.039	0.048	0.054	0.071	0.063	14.46	0.066
3. ฟิลิปปินส์	0	0.002	0.002	0.002	0.002	0	0.002
รวม	0.122	0.128	0.158	0.172	0.152	7.63	0.146

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟ

ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโลก ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 0.453 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.708 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.34 ต่อปี เนื่องจากการบริโภคโดยรวมของโลกและเอเชียขยายตัว ประเทศที่มีความต้องการใช้เมล็ดกาแฟมากที่สุดได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย และเวียดนาม (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ความต้องการใช้กาแฟของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. ฟิลิปปินส์	0.170	0.220	0.264	0.218	0.256	8.43	0.276
2. อินโดนีเซีย	0.101	0.143	0.160	0.167	0.183	14.43	0.185
3. เวียดนาม	0.080	0.100	0.110	0.120	0.133	12.74	0.156
4. ไทย	0.047	0.064	0.068	0.076	0.102	18.79	0.093
5. มาเลเซีย	0.040	0.038	0.038	0.040	0.019	-13.39	0.045
6. สิงคโปร์	0.009	0.009	0.007	0.007	0.009	-2.28	0.009
7. ลาว	0.006	0.006	0.006	0.007	0.006	1.55	0.006
รวม	0.453	0.580	0.653	0.635	0.708	10.34	0.770

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(2) ราคา

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ราคาเมล็ดกาแฟโรบัสตาตลาดนิวยอร์ก ลดลงจากกิโลกรัมละ 78.34 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 67.24 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 3.03 ต่อปี ส่วนกาแฟโรบัสตาตลาดลอนดอน ลดลงจากกิโลกรัมละ 65.28 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 58.96 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 1.75 ต่อปี สำหรับราคากาแฟอะราบิกาตลาดนิวยอร์ก ในปี 2554 ลดลงจากกิโลกรัมละ 184.46 บาท เหลือกิโลกรัมละ 121.52 บาท ในปี 2558 ลดลงร้อยละ 7.02 ต่อปี (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ราคามล็ดกาแฟปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ^{1/}	ราคากาแฟโรบัสตา (นิวยอร์ก) ^{2/}	ราคากาแฟโรบัสตา (ลอนดอน) ^{2/}	ราคากาแฟอะราบิกา (นิวยอร์ก) ^{3/}
2554	70.94	78.34	65.28	184.46
2555	69.09	75.61	63.03	130.43
2556	71.16	68.17	57.14	96.69
2557	64.94	75.42	64.73	145.08
2558	68.30	67.24	58.96	121.52
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.37	-3.03	-1.75	-7.02
2559*	65.43	66.00	53.75	118

หมายเหตุ : * ประมาณการ

ที่มา: ^{1/} ^{2/} International Coffee Organization, October 2015

^{3/} WWW.ERONEXT.COM

(3) การส่งออก

การส่งออก ในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 1.898 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.986 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.10 ต่อปี ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ เวียดนาม ส่งออก 1.118 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 1.324 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.94 ต่อปี อินโดนีเซีย ส่งออก 0.583 ล้านตันในปี 2553/54 ลดเหลือ 0.422 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 5.83 ต่อปี และมาเลเซีย ส่งออก 0.101 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.167 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.49 (ตารางที่ 17)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 1.563 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 1.551 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.25 ต่อปี โดยประเทศเวียดนามส่งออกมากที่สุด จาก 1.093 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 1.220 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.56 ต่อปี รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซียส่งออก 0.445 ล้านตัน ในปี 2553/54 ลดเหลือ 0.306 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 5.41 ต่อปี และลาวส่งออก 0.024 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.023 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 0.39 ต่อปี (ตารางที่ 18)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.331 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 0.406 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.05 ต่อปี โดยประเทศอินโดนีเซียส่งออกมากที่สุด จาก 0.138 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.114 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 6.86 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ มาเลเซีย ส่งออก 0.101 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.167 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.49 ต่อปี และเวียดนาม ส่งออก 0.020 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.077 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.34 ต่อปี (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 17 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. เวียดนาม	1.118	1.470	1.479	1.697	1.324	4.94	1.722
2. อินโดนีเซีย	0.583	0.447	0.534	0.468	0.422	-5.83	0.485
3. มาเลเซีย	0.101	0.117	0.129	0.127	0.167	11.49	0.141
4. ไทย	0.072	0.045	0.049	0.047	0.050	-6.63	0.050
5. ลาว	0.024	0.021	0.022	0.022	0.023	-0.39	0.024
รวม	1.898	2.100	2.213	2.361	1.986	2.10	2.422

หมายเหตุ * ปริมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 18 ปริมาณการส่งออกเมล็ดกาแฟของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. เวียดนาม	1.093	1.437	1.457	1.636	1.220	3.56	1.600
2. อินโดนีเซีย	0.445	0.297	0.141	0.360	0.306	-5.41	0.330
3. ลาว	0.024	0.021	0.022	0.022	0.023	-0.39	0.024
4. ไทย	0.001	0.001	0.001	0.002	0.002	23.11	0.002
รวม	1.563	1.756	1.621	2.020	1.551	1.25	1.956

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 19 ปริมาณการส่งออกกาแฟสำเร็จรูปของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. อินโดนีเซีย	0.138	0.150	0.120	0.108	0.114	-6.86	0.153
2. มาเลเซีย	0.101	0.117	0.129	0.127	0.167	11.49	0.141
3. เวียดนาม	0.020	0.027	0.045	0.054	0.077	40.34	0.090
4. ไทย	0.072	0.044	0.048	0.045	0.048	-7.58	0.048
รวม	0.331	0.338	0.342	0.334	0.406	4.05	0.432

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(4) การนำเข้า

การนำเข้า ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 0.389 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.528 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.18 ต่อปี ประเทศผู้นำเข้ากาแฟที่สำคัญ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยฟิลิปปินส์ มีการนำเข้า 0.2 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.227 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 ต่อปี ไทยนำเข้า 0.063 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.098 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.47 ต่อปี และมาเลเซียนำเข้า 0.062 ล้านตัน ในปี 2553/54 เพิ่มขึ้นเป็น 0.081 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.67 ต่อปี เนื่องจากความต้องการบริโภคของประเทศเหล่านั้นเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 20)

เมล็ดกาแฟ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟเพิ่มขึ้นจาก 0.151 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 0.2 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.24 ต่อปี โดยประเทศมาเลเซียนำเข้ามากที่สุด จาก 0.062 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.081 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.67 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ไทยนำเข้า 0.037 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.062 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.59 ต่อปี และอินโดนีเซียนำเข้า 0.011 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.024 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.91 ต่อปี (ตารางที่ 21)

กาแฟสำเร็จรูป ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นจาก 0.126 ล้านตัน ในปี 2553/2554 เป็น 0.307 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.12 ต่อปี โดยประเทศฟิลิปปินส์นำเข้ามากที่สุด จาก 0.016 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.221 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.63 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ไทยนำเข้า 0.062 ล้านตัน ในปี 2553/54 เหลือ 0.035 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 11.60 ต่อปี และอินโดนีเซียนำเข้า 0.037 ล้านตัน ในปี 2553/54 เป็น 0.043 ล้านตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.76 ต่อปี (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 20 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูปของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. ฟิลิปปินส์	0.200	0.197	0.233	0.191	0.227	2.25	0.248
2. ไทย	0.063	0.058	0.066	0.071	0.098	11.47	0.089
3. มาเลเซีย	0.062	0.068	0.083	0.076	0.081	6.67	0.078
4. อินโดนีเซีย	0.034	0.092	0.065	0.062	0.078	13.50	0.035
5. เวียดนาม	0.021	0.027	0.049	0.039	0.035	14.91	0.022
6. สิงคโปร์	0.009	0.009	0.007	0.007	0.009	-2.48	0.009
รวม	0.389	0.451	0.503	0.446	0.528	6.18	0.481

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 21 ปริมาณการนำเข้าเมล็ดกาแฟของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. มาเลเซีย	0.062	0.068	0.073	0.076	0.081	6.67	0.078
2. ไทย	0.037	0.023	0.029	0.038	0.062	16.59	0.054
3. อินโดนีเซีย	0.011	0.016	0.018	0.019	0.024	18.91	0.012
4. เวียดนาม	0.011	0.012	0.029	0.029	0.027	30.71	0.012
5. ฟิลิปปินส์	0.030	0.031	0.029	0.010	0.006	-35.28	0.008
รวม	0.151	0.150	0.178	0.172	0.200	7.24	0.164

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ตารางที่ 22 ปริมาณการนำเข้ากาแฟสำเร็จรูปของอาเซียน ปี 2553/54 - 2558/59

หน่วย : ล้านตัน

ประเทศ	2553/54	2554/55	2555/56	2556/57	2557/58	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	2558/59*
1. ฟิลิปปินส์	0.016	0.166	0.204	0.182	0.221	70.63	0.240
2. ไทย	0.062	0.035	0.037	0.032	0.035	-11.60	0.033
3. อินโดนีเซีย	0.037	0.028	0.038	0.033	0.043	4.76	0.023
4. เวียดนาม	0.011	0.015	0.010	0.010	0.008	-9.90	0.010
รวม	0.126	0.244	0.289	0.257	0.307	20.12	0.306

หมายเหตุ * ประมาณการ

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา www.usda.gov, สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สถานการณ์ของไทย

การผลิต

(1) **กาแฟพันธุ์โรบัสต้า** ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผล และผลผลิตลดลง โดยเนื้อที่ให้ผลลดลง จาก 288,716 ไร่ ในปี 2553/54 เหลือ 189,281 ไร่ ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 10.44 ผลผลิตลดลงจาก 37,055 ตัน ในปี 2553/54 เหลือ 17,160 ตัน ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 15.72 เนื่องจากช่วงที่ผ่านมาเกษตรกรต้องการเปลี่ยนพื้นที่ปลูกกาแฟ โดยปลูกแซมในไม้ผล ไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และทุเรียน ปัจจุบันไม้ผล ไม้ยืนต้น เริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรจึงโค่นต้นกาแฟออก สำหรับผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 128 กิโลกรัมในปี 2553/54 เหลือ 91 กิโลกรัม ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 5.71 เนื่องจากไม้ผลที่ปลูกไว้เริ่มให้ผลผลิต เกษตรกรโค่นต้นกาแฟที่ไม่สมบูรณ์ทิ้ง (ตารางที่ 23)

สำหรับแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้าที่สำคัญของไทยอยู่ในภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ซึ่งในปี 2558 มีสัดส่วนร้อยละ 75 เมื่อเทียบกับเนื้อที่ปลูกทั้งหมด

(2) **กาแฟพันธุ์อะราบิกา** ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เนื้อที่ให้ผล และผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยเนื้อที่ให้ผลเพิ่มจาก 34,180 ไร่ ในปี 2553/54 เป็น 62,152 ไร่ ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.53 ผลผลิตเพิ่มจาก 5,339 ตัน ในปี 2553/54 เป็น 8,929 ตัน ในปี 2557/58 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.99 เนื่องจากภาครัฐและเอกชน มีโครงการส่งเสริมให้ปลูกกาแฟเพิ่มในสวนไม้ผล ไม้ยืนต้น และพื้นที่ป่าชุมชน และกาแฟเริ่มให้ผลผลิต ส่วนผลผลิตต่อไร่ลดลงจาก 156 กิโลกรัม ในปี 2553/54 เหลือ 144 กิโลกรัม ในปี 2557/58 หรือลดลงร้อยละ 2.10 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ในช่วงที่กาแฟกำลังออกดอก ทำให้กาแฟติดผลลดลง (ตารางที่ 23)

สำหรับแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิกาที่สำคัญอยู่ทางภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับเนื้อที่ปลูกทั้งหมด

ตารางที่ 23 เนื้อที่ให้ผล กาแฟ และผลผลิตต่อไร่ กาแฟของไทย ปี 2553/54 – 2557/58

ปี	เนื้อที่ให้ผล (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	
	โรบัสต้า	อะราบิกา	รวม	โรบัสต้า	อะราบิกา	รวม	โรบัสต้า	อะราบิกา
2553/54	288,716	34,180	322,896	37,055	5,339	42,394	128	156
2554/55	267,227	38,885	306,112	35,316	6,145	41,461	132	158
2555/56	246,748	50,277	297,025	29,680	7,795	37,475	120	154
2556/57	206,405	54,298	260,703	29,794	8,136	37,930	145	150
2557/58	189,281	62,152	251,433	17,160	8,929	26,089	91	144
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-10.44	16.53	-6.40	-15.72	13.99	-10.06	-5.71	-2.10

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ต้นทุนการผลิตกาแฟในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เพิ่มขึ้นจาก 5,960.04 บาทต่อไร่ ในปี 2554 เป็น 6,310.12 บาทต่อไร่ ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.18 ต่อปี และต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 45.50 บาท ในปี 2554 เป็น 60.67 บาท ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.24 ต่อปี เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของค่าแรงงาน ค่าปุ๋ย และ ค่ายาปราบศัตรูพืช (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทย ปี 2553 - 2558

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
2554	4,580.60	1,379.44	5,960.04	45.50
2555	4,754.51	1,482.02	6,236.53	46.20
2556	4,832.23	1,565.69	6,398.22	50.78
2557	5,323.06	1,579.20	6,902.26	47.60
2558	5,059.16	1,610.97	6,310.12	60.67
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.17	3.81	2.18	6.24

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับต้นทุนการผลิตพันธุ์โรบัสตาลดลงจาก 6,137.10 บาทต่อไร่ ปี 2556 เหลือ 5,913 บาทต่อไร่ ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 2.18 ต่อปี ต้นทุนต่อกิโลกรัมเพิ่มจาก 51.14 บาท ในปี 2556 เป็น 62.24 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.24 ต่อปี

ส่วนพันธุ์อะราบิกาด้านต้นทุนการผลิต 7,633.37 บาทต่อไร่ ในปี 2556 เป็น 7,791.34 บาทต่อไร่ ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.03 ต่อปี ส่วนต้นทุนต่อกิโลกรัม เพิ่มขึ้นจาก 49.25 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2556 เป็น 54.87 บาท ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.55 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 ต้นทุนการผลิตเมล็ดกาแฟของไทยแยกพันธุ์ ปี 2556 - 2559

ปี	ต้นทุนผันแปร (บาท/ไร่)	ต้นทุนคงที่ (บาท/ไร่)	ต้นทุนทั้งหมด (บาท/ไร่)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.)
พันธุ์โรบัสตา				
2556	4,657.64	1,479.46	6,137.10	51.14
2557	5,198.32	1,456.63	6,654.95	46.21
2558	4,444.91	1,468.09	5,913.00	62.24
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	3.17	3.81	2.18	6.24
2559*	4,816.42	1,454.61	6,271.03	52.26
พันธุ์อะราบิกา				
2556	5,766.44	1,866.93	7,633.37	49.25
2557	5,900.29	1,977.92	7,878.21	52.17
2558	5,793.76	1,997.58	7,791.34	54.87
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	0.24	3.44	1.03	5.55
2559*	5,790.94	1,983.27	7,774.21	54.75

หมายเหตุ * ประมาณการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

การตลาด

(1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงาน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้นจาก 61,480 ตัน ในปี 2554 เป็น 80,000 ตัน ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.50 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องจากกระแสความนิยมดื่มกาแฟคั่วบด และกาแฟสำเร็จรูปเพิ่มขึ้น ประกอบกับมีการผลิตกาแฟสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟของโรงงานแปรรูปในประเทศ ปี 2554-2558

ปี	ความต้องการใช้ (ตัน)
2554	61,480
2555	67,620
2556	70,000
2557	75,000
2558	80,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.50

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำหรับความต้องการใช้เมล็ดกาแฟในประเทศปี 2559 - 2563 มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.42 ต่อปี โดยกาแฟพันธุ์โรบัสตามีความต้องการเพิ่มจาก 77,500 ตันในปี 2559 เป็น 95,500 ตัน ในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.36 ต่อปี ส่วนพันธุ์อะราบิกามีความต้องการเพิ่มขึ้นจาก 7,500 ตันในปี 2559 เป็น 9,500 ตันในปี 2563 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.08 ต่อปี (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟในประเทศแยกพันธุ์ ปี 2559 - 2563

ปี	ความต้องการใช้ (ตัน)		
	โรบัสตา	อะราบิกา	รวม
2559*	77,500	7,500	85,000
2560*	82,000	8,000	90,000
2561*	86,500	8,500	95,000
2562*	91,000	9,000	100,000
2563*	95,500	9,500	105,000
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	5.36	6.08	5.42

หมายเหตุ: * ประมาณการโดยผู้ประกอบการ

(2) ราคา

ราคामะลีดก้าแพดิบโรบัสตาที่เกษตรกรขายได้ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาลดลงจากกิโลกรัมละ 70.94 บาท ในปี 2554 เหลือกิโลกรัมละ 68.30 บาท ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 1.37 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตโลกที่เพิ่มสูงขึ้น และเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา

สำหรับราคามะลีดก้าแพดิบโรบัสตาเป็นผลสดในพื้นที่ราคา กิโลกรัมละ 15 - 20 บาท

ตารางที่ 28 ราคามะลีดก้าแพดิบโรบัสตา ปี 2554 - 2559

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาที่ได้รับ
2554	70.94
2555	69.09
2556	71.16
2557	64.94
2558	68.30
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-1.37
2559*	65.43

หมายเหตุ : * ประมาณการ

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร,

(3) การส่งออก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การส่งออกมะลีดก้าแพดิบของไทยลดลง จาก 720 ตัน ในปี 2554 เหลือ 450 ตัน ในปี 2558 หรือลดลงร้อยละ 22.40 เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การส่งออกลดลง สำหรับมะลีดก้าแพคั่วเพิ่มขึ้นจาก 137 ตัน ในปี 2554 เป็น 177 ตัน ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.23 และกาแฟสำเร็จรูป เพิ่มขึ้นจาก 5,263 ตัน ในปี 2554 เป็น 7,595 ตัน ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.12 เนื่องจากความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกมะลีดก้าแพดิบ มะลีดก้าแพคั่ว และกาแฟสำเร็จรูป ปี 2554-2558

ปริมาณ : ตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มะลีดก้าแพดิบ		มะลีดก้าแพคั่ว		กาแฟสำเร็จรูป		กาแฟสำเร็จรูปอื่นๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2554	720	102	137	30	5,263	906	36,719	3,806
2555	1,969	161	116	33	7,260	1,130	40,142	4,468
2556	270	45	98	31	1,621	303	51,548	5,389
2557	399	63	168	47	6,316	860	57,624	5,933
2558	450	79	177	46	7,595	1,007	46,823	4,874
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-22.40	-13.49	9.23	12.85	6.12	-0.61	8.85	8.09

ที่มา : กรมศุลกากร

(4) การนำเข้า

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบเพิ่มขึ้นจาก 34,374 ตัน ในปี 2554 เป็น 57,115 ตัน ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.15 ต่อปี และเมล็ดกาแฟคั่วเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกันโดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.67 ต่อปี เนื่องจากผลผลิตในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานแปรรูปสำหรับกาแฟสำเร็จรูปมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจาก 4,446 ตัน ในปี 2554 เป็น 6,972 ตัน ในปี 2558 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.20 ต่อปี (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าเมล็ดกาแฟดิบ เมล็ดกาแฟคั่ว และกาแฟสำเร็จรูป ปี 2554-2558

ปริมาณ : ตัน
มูลค่า : ล้านบาท

ปี	เมล็ดกาแฟดิบ		เมล็ดกาแฟคั่ว		กาแฟสำเร็จรูป		กาแฟสำเร็จรูปอื่นๆ	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2554	34,374	2,528	447	206	4,446	1,314	6,261	879
2555	28,612	1,995	380	171	6,531	1,972	7,650	1,115
2556	34,356	2,201	551	216	6,427	2,041	6,706	984
2557	46,305	3,095	1,108	316	7,015	2,124	5,761	885
2558	57,115	3,679	1,076	362	6,972	2,116	7,003	1,041
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	16.15	12.63	32.67	19.02	10.20	10.82	-0.59	1.08

หมายเหตุ : กรมศุลกากร

ประเด็นปัญหา

ด้านการผลิต

กาแฟโรบัสต้า

- (1) พันธุ์กาแฟโรบัสต้าที่เกษตรกรใช้ไม่ได้ผ่านการคัดเลือกพันธุ์ ทำให้มีผลผลิตมีความแปรปรวน ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ศักยภาพด้านการให้ผลผลิตต่ำ
- (2) พื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาลดลงทุกปี ทำให้ผลผลิตกาแฟมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศ ตลอดจนพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์
- (3) ต้นกาแฟโรบัสต้าที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 25 ปี ให้ผลผลิตต่ำ เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการตัดแต่งกิ่ง และการตัดฟันต้นกาแฟเสื่อมโทรม
- (4) ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทำให้ผลกาแฟสุกหลายรุ่น ทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการแรงงานเก็บเกี่ยว และมีต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และยังส่งผลให้เกิดปัญหาด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพเมล็ดกาแฟ และขาดแคลนแรงงานในการผลิต
- (5) ปริมาณการผลิตมีความผันผวนตามสภาพภูมิอากาศ
- (6) เกษตรกรขาดเทคโนโลยีการผลิตกาแฟที่เหมาะสม (การจัดการดิน การเขตกรรม เครื่องมือ เครื่องจักรกล ฯลฯ) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง

กาแพะราบิกา

- (1) ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของพันธุ์ที่ชัดเจน ทั้งพื้นที่ที่เหมาะสมของแต่ละพันธุ์ จุดเด่นของพันธุ์ และปริมาณผลผลิต
- (2) พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้ไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง มีผลทำให้การระบาดของโรคและแมลงมีความหลากหลายและรุนแรงมากขึ้นทุกปี ได้แก่ โรคราสนิม มีผลทำให้พันธุ์กาแพะราบิกาที่ต้านทานต่อโรคราสนิมเริ่มไม่ต้านทาน โรคแอนแทรกโนส โรคใบรู และการระบาดของมอดเจาะผลกาแพ เป็นต้น
- (3) ขาดการจัดการเทคโนโลยีการผลิตที่ดีและเหมาะสม
- (4) เกษตรกรไม่มีการนำเทคโนโลยีการตัดพื้ต้น การเขตกรรม การจัดการโรคและแมลงไปใช้
- (5) คุณภาพผลผลิตบางส่วนไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากกระบวนการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวไม่ถูกต้อง ส่งผลให้ผลผลิตเมล็ดกาแพไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพ ได้แก่ การเข้าทำลายของมอดเจาะผลกาแพ เมล็ดมีความชื้นสูง เกิดเชื้อราได้ง่าย ผลผลิตเมล็ดกาแพบางส่วนมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากเก็บเมล็ดสุกและไม่สุกปะปนกัน เก็บในกระสอบปุ๋ย เก็บรักษาภายในโรงเก็บไม่ถูกวิธี และขาดแคลนแรงงานในการผลิตและเก็บเกี่ยว
- (6) เมล็ดกาแพะราบิกาของไทยขาดอัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น มีการปลอมปนเมล็ดกาแพจากถิ่นอื่น ทำให้ไม่สามารถรักษามาตรฐาน คุณภาพและราคาได้สูงเท่าที่ควร
- (7) มีการลักลอบนำเข้าเมล็ดกาแพะราบิกาจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาขายทำกำไรในประเทศไทย โดยไม่ผ่านขั้นตอนการนำเข้าตามกฎหมาย

ด้านการตลาด

- (1) เกษตรกรมีการเข้าถึงข้อมูลด้านภาวะการตลาดของตลาดโลกน้อย ทำให้ไม่พร้อมในการปรับตัว เพื่อสร้างขีดความสามารถด้านการแข่งขันด้านการผลิตและคุณภาพ
- (2) หากกาแพมีการเปิดเสรีการค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศในกลุ่มอาเซียน จะทำให้เกษตรกรได้รับผลกระทบ เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า
- (3) ผลิตภัณฑ์กาแพ ขาดอัตลักษณ์ที่จะช่วยส่งเสริมการขาย การตลาด การยกระดับคุณภาพกาแพท้องถิ่น ที่จะสามารถเพิ่มคุณค่าในตัวสินค้า เช่น เป็นสินค้าที่ระลึกในพื้นที่นั้น ๆ
- (4) ขาดการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ

ด้านการแปรรูป

- (1) การรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ ยังขาดการพัฒนาให้ได้มาตรฐานและหลากหลาย
- (2) กลุ่มเกษตรกรขาดเครื่องจักรกลในการแปรรูปที่มีคุณภาพดี ราคาถูก

การวิเคราะห์สถานการณ์กาแฟ ภายใต้เงื่อนไขการค้าเสรี

ใช้แนวทางวิเคราะห์แบบ SWOT คือวิธีวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เข้าใจ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อให้สามารถกำหนดกลยุทธ์สำหรับสินค้ากาแฟของประเทศไทยได้ ดังนี้

จุดแข็ง (Strength-S)

- (1) พื้นที่ภาคใต้ของไทยมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟโรบัสตาเพราะมีฝนตกชุก ทำให้สภาพอากาศชุ่มชื้น ส่วนพื้นที่ภาคเหนือของไทยมีความเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟอะราบิกา เพราะมีสภาพอากาศเย็น
- (2) กาแฟไทยได้รับการยอมรับว่าคุณภาพดีทั้งพันธุ์โรบัสตาและอะราบิกา และมีรสชาติดี ได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- (3) มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาให้แก่ชาวสวนกาแฟไทย
- (4) ประเทศไทยได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากตั้งอยู่จุดกึ่งกลางภูมิภาคอาเซียน และยังมีระบบโลจิสติกส์ที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

จุดอ่อน (Weakness-w)

- (1) พื้นที่ปลูกกาแฟส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่า ภาครัฐไม่สามารถส่งเสริมได้เต็มที่ โดยมากกว่าร้อยละ 50 เป็นเขตป่าสงวน ซึ่งเกษตรกรได้ทำกินกันมานานโดยไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ทำให้ยากต่อการให้การส่งเสริมของภาครัฐ
- (2) ต้นทุนการผลิตของไทยอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งด้วยกัน ทำให้แข่งขันกับประเทศคู่แข่งไม่ได้ในเรื่องราคาเมล็ดกาแฟ โดยราคากาแฟของคู่แข่งต่ำกว่าของไทย สาเหตุที่ต้นทุนของไทยสูงกว่า เนื่องจากไทยมีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่า ประกอบกับค่าแรงงานของไทยสูงกว่าของเวียดนามและประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น
- (3) ผลผลิตลดลง ไม่เพียงพอับความต้องการใช้ของโรงงานแปรรูป เนื่องจากชาวสวนกาแฟไทยหันไปปลูกพืชอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมันส่งผลเนื้อที่ปลูกลดลง
- (4) ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เนื่องจากดินมีสภาพเสื่อมโทรม ประกอบกับขาดการตัดแต่งกิ่งและทำสาวต้นกาแฟ เนื่องจากการขาดแคลนแรงงาน และราคาพืชคู่แข่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า

โอกาส (Opportunity-O)

- (1) ความต้องการใช้เมล็ดกาแฟในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นประมาณร้อยละ 7-10 ต่อปี
- (2) มีแหล่งรับซื้อผลผลิตกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณพื้นที่ที่มีการปลูกกาแฟ
- (3) กาแฟไทยได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ
- (4) รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุน และมีการจัดทำยุทธศาสตร์กาแฟ ในลักษณะบูรณาการ
- (5) มีหน่วยงานของทางราชการ และภาคเอกชนส่งเสริมและสนับสนุนพันธุ์กาแฟคุณภาพดี และให้ผลผลิตต่อไร่สูง
- (6) เกษตรกรสามารถจำหน่ายผลผลิตกาแฟได้สูงกว่าราคาค่าต้นทุน
- (7) มีกระแสความนิยมดื่มกาแฟภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี
- (8) ไทยสามารถส่งออกเมล็ดกาแฟดิบและผลิตภัณฑ์กาแฟไปประเทศต่างๆ มากกว่า 50 ประเทศ โดยมีมูลค่าการส่งออกมากกว่า 5,000 ล้านบาท
- (9) พฤติกรรมการบริโภคกาแฟในอาเซียนใช้กาแฟโรบัสตาเป็นหลัก ในขณะที่พื้นที่ปลูกกาแฟโรบัสตาในอาเซียนลดลง แต่ความต้องการใช้กาแฟโรบัสตาทั้งในประเทศและต่างประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จะเป็นช่องทางให้ประเทศไทยสามารถครองตลาดกาแฟโรบัสตาได้มากขึ้น
- (10) รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมกิจการ SME สร้างสภาพคล่องให้ผู้ประกอบการมากขึ้น

อุปสรรค/ข้อจำกัด (Threat-T)

- (1) การเปิดเสรีการค้า (AFTA) ภาษีลดลง ส่งผลให้เมล็ดกาแฟภาษีเหลือร้อยละ 5 กาแฟสำเร็จรูป ภาษีเหลือร้อยละ 0 การนำเข้าจากประเทศอาเซียนมีผลให้ราคากาแฟถูกลง ซึ่งอาจกระทบกับผลผลิตในประเทศ
- (2) ประเทศเวียดนามซึ่งปลูกกาแฟโรบัสตาเช่นเดียวกับไทยมีปริมาณการผลิตมากเป็นที่สองของโลก มีค่าแรงงานและต้นทุนการผลิตต่ำกว่าไทย และสามารถระบายกาแฟภายในประเทศโดยขายราคาต่ำกว่า
- (3) ประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น พม่า ลาว มีนโยบายส่งเสริมการปลูกกาแฟส่วนใหญ่เป็นพันธุ์อะราบิกา และมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า
- (4) ปริมาณและคุณภาพผลผลิตแปรผันตามสภาพแวดล้อม

วิสัยทัศน์

เป็นผู้นำ
การผลิตและการค้า
กาแฟคุณภาพ
ในภูมิภาคอาเซียน
ก้าวไกลสู่ตลาดโลก
ภายใต้ภาพลักษณ์กาแฟไทย

พันธกิจ

01

เพิ่มปริมาณการผลิตกาแฟในประเทศ

02

เพิ่มประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

03

สร้าง/พัฒนาเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการ

04

ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสู่สากลและภาพลักษณ์กาแฟไทย

05

สร้างให้ไทยเป็นศูนย์กลางการค้ากาแฟอาเซียน

ยุทธศาสตร์กาแฟโรบัสตา

เป้าหมาย

- (1) รักษาผลผลิตกาแฟภายใต้การผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า 30,000 ตัน/ปี
- (2) เพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้มากกว่า 250 กก./ไร่ ในสวนเดี่ยว และ มากกว่า 150 กก./ไร่ ในสวนผสมผสาน (สวนเดี่ยว 170 ตัน/ไร่ และสวนผสมที่มีต้นกาแฟประมาณ 100 ตัน/ไร่)
- (3) ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรอย่างน้อย 10%
- (4) เพิ่มมูลค่าการค้ากาแฟอย่างน้อย 10%

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. จัดทำเขตการผลิตกาแฟโรบัสตา ที่เหมาะสม มีศักยภาพด้านการผลิตในพื้นที่ที่มีศักยภาพใหม่ โดยคำนึงถึงสภาพดิน ภูมิอากาศ ระบบชลประทาน (1) บริหารจัดการพื้นที่และควบคุมพื้นที่ผลิตให้มีปริมาณที่เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาด้านปริมาณสินค้าที่ออกสู่ตลาดในอนาคต	พต. สปก. ทส. สศก.
2. ขึ้นทะเบียน และจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟโรบัสตา	กสก. สศก.
3. พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ	พต.
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแฟโรบัสตา เช่น การตัดพื้ต้น การปลูก/เปลี่ยนพันธุ์ทดแทน การปรับปรุงบำรุงดิน การป้องกันกำจัดโรคแมลง การทำปุ๋ยหมักจากแกลบกาแฟ	กสก. กวก. พต. ภาคเอกชน
5. ปรับเปลี่ยนสวนเก่าโดยใช้กาแฟโรบัสตาสายพันธุ์ดี โดยผลิตกาแฟสายพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิต คุณภาพสูง และจัดทำแปลงทดสอบ และแปลงสาธิตกาแฟสายพันธุ์ดีในพื้นที่เดิม และพื้นที่ใหม่ที่มีศักยภาพ	กวก. กสก. สปก. ภาคเอกชน พต.
6. พัฒนาการผลิตกาแฟโรบัสตาของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP	กวก. กสก.

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. ส่งเสริมการแปรรูปกาแฟโรบัสตาเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์กาแฟการผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทย ในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ	กสส. วท. สถาบันการศึกษา อก. อย.
2. ส่งเสริมการแปรรูปกาแฟโรบัสตาและคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟให้ได้มาตรฐาน GMP/HACCP	วท. สถาบันการศึกษา อก. อย.
3. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์กาแฟโรบัสตา	วท. กวก. สถาบันการศึกษา
4. ส่งเสริมการสร้างแบรนด์สินค้า และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	อก. พณ. ภาคเอกชน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาด้านการตลาด

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. ส่งเสริมการซื้อขายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟตามชั้นคุณภาพ	
(1) จัดทำมาตรฐานเมล็ดกาแฟโรบัสตาเพื่อยกระดับคุณภาพ	มกอช.
(2) ทบทวนมาตรฐานผลิตภัณฑ์กาแฟโรบัสตาเพื่อยกระดับคุณภาพ และส่งเสริมการใช้	อก.
(3) พัฒนาการรับรองตามมาตรฐานกาแฟโรบัสตาของประเทศและอาเซียน	มกอช. กวก.
(4) การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมซื้อขายกาแฟโรบัสตา และผลิตภัณฑ์กาแฟตามชั้นคุณภาพ	มกอช. พณ. อดก.
2. บริหารตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ	
(1) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลการเคลื่อนไหวราคาสินค้ากาแฟโรบัสตา	พณ.
(2) ประชาสัมพันธ์กาแฟโรบัสตาไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ	พณ.
3. แนวทาง กลไก และมาตรการด้านการตลาดหลังส่งเสริมการผลิต	พณ.

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการวิจัยและพัฒนา

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. วิจัยพันธุ์กาแฟโรบัสตาที่ให้ผลผลิตสูง ด้านทานโรค ทนแล้งและมีมาตรฐานคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ผลิตและได้รับการยอมรับจากเกษตรกร	กวก. วท. ภาคเอกชน
2. วิจัยเทคโนโลยีการผลิตกาแฟโรบัสตาในการเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และลดต้นทุนการผลิต (การตัดแต่ง อัตราปุ๋ยที่เหมาะสม ระบบน้ำ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การป้องกันโรคและแมลง เครื่องจักรกลการเกษตร และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว) พร้อมกับพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (precision farming) เพื่อลดการใช้ทรัพยากร	กวก. วท. ภาคเอกชน กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา
3. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการติดตาม การคาดการณ์ระบบเตือนภัยที่เป็นระดับ microclimate และระบบพยากรณ์ผลผลิต เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อกาแฟ อันเนื่องมาจากภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ	กวก. กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา วท.
4. วิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือแปรรูปกาแฟโรบัสตา	วท. อก. กวก. พณ. สถาบันการศึกษา สศก.
5. วิจัยและพัฒนาการตลาดเดิมและตลาดใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	สศก. กวก.
6. วิจัยและพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ	กวก. กสก. กสส. พณ.

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. บริหารสำนักงานเลขานุการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (1) ติดตาม ประสาน และเชื่อมโยงผลงานวิจัยต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ ประโยชน์ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์อื่นๆ	คณะอนุกรรมการพืชสวน คณะทำงานพืชกาแฟ กวก.
2. สร้างเครือข่ายข้อมูลกาแฟโรบัสตาภายในประเทศและต่างประเทศ	กษ. กวก. พณ. สศก. สมาคม
3. ส่งเสริมความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ และพัฒนาเครือข่าย ผู้ผลิตกาแฟโรบัสตา	กสก. กสส. สถาบันเกษตรกร
4. พัฒนาเครือข่ายกลุ่มรับซื้อและจัดการผลผลิตกาแฟโรบัสตา	กสก. กสส. สมาคม ภาคเอกชน
5. ทบทวนมาตรการด้านการค้าและภาษีการนำเข้าและส่งออก เพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถด้านการบริหารวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ให้แก่ อุตสาหกรรมในประเทศ	พณ. กวก. ภาคเอกชน
6. จัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างผู้ปลูกและภาคเอกชนเพื่อการผลิต กาแฟอย่างยั่งยืน	กษ. ภาคเกษตรกร ภาคเอกชน
7. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกกาแฟในที่ดิน ที่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการบุกรุก พื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรต่อไป	ทส. กษ.

ยุทธศาสตร์กาแพะราบิกา

เป้าหมาย

- (1) พัฒนาคุณภาพกาแพะราบิกา ให้ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น 20%
- (2) เพิ่มมูลค่าการค้ากาแพะราบิกาอย่างน้อย 10%

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

แนวทางการดำเนินการ	หน่วยงาน
1. จัดทำเขตการผลิตกาแพะราบิกาที่เหมาะสม มีศักยภาพด้านการผลิตในพื้นที่ปลูกเดิม และพื้นที่ที่มีศักยภาพใหม่ โดยคำนึงถึงสภาพดิน ภูมิอากาศ ระบบชลประทาน (1) บริหารจัดการพื้นที่และควบคุมพื้นที่ผลิตให้มีปริมาณที่เหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาด้านปริมาณสินค้าที่ออกสู่ตลาดในอนาคต	ทส. พต. สปก. สศก.
2. ขึ้นทะเบียนและจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรผู้ปลูกกาแพะราบิกา	กสก. สศก.
3. พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดินในการผลิตกาแพะราบิกาอย่างมีประสิทธิภาพ	พต.
4. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกาแพะราบิกา เช่น การตัดพื้ต้น การปลูก การเปลี่ยนพันธุ์ดีทดแทน การปรับปรุงบำรุงดิน การป้องกันกำจัดโรคแมลง การทำปุ๋ยหมักจากแกลบกาแพะ ฯลฯ	กสก. กวก. วท. มูลนิธิโครงการหลวง สวพส. ภาคเอกชน
5. พัฒนาการผลิตกาแพะราบิกาของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP และมาตรฐานอินทรีย์	กสก. กวก. วท. มูลนิธิโครงการหลวง สวพส. ภาคเอกชน

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. ส่งเสริมการแปรรูปกาแฟชนิดพิเศษ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าผลิตภัณฑ์กาแฟอาราบิก้า การผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น สร้างเอกลักษณ์กาแฟไทย ในสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ	กสส. อก. วท. อย. สถาบันการศึกษา
2. ส่งเสริมการแปรรูปและคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสม ในการผลิตผลิตภัณฑ์กาแฟให้ได้มาตรฐาน GMP/HACCP	วท. สถาบันการศึกษา อก. อย.
3. ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์กาแฟอาราบิก้า	วท. อก.
4. ส่งเสริมการสร้างแบรนด์สินค้า และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	สถาบันการศึกษา อก. พณ. ภาคเอกชน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาด้านการตลาด

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. ส่งเสริมการซื้อขายเมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟอาราบิก้าตามชั้นคุณภาพ	
(1) จัดทำมาตรฐานเมล็ดกาแฟอาราบิก้าเพื่อยกระดับคุณภาพ	มกอช.
(2) ทบทวนมาตรฐานผลิตภัณฑ์กาแฟอาราบิก้าเพื่อยกระดับคุณภาพ และส่งเสริมการใช้	อก.
(3) พัฒนาการรับรองตามมาตรฐานกาแฟอาราบิก้าของประเทศและอาเซียน	มกอช. กวก.
(4) การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมซื้อขายกาแฟอาราบิก้าและผลิตภัณฑ์กาแฟตามชั้นคุณภาพ	มกอช. พณ. อดก.
2. บริหารตลาดกาแฟอาราบิก้าภายในและตลาดต่างประเทศ	
(1) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลการเคลื่อนไหวราคาสินค้ากาแฟอาราบิก้า	พณ.
(2) ประชาสัมพันธ์กาแฟอาราบิก้าไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศ	พณ.
3. แนวทาง กลไก และมาตรการด้านการตลาดหลังส่งเสริมการผลิต	พณ.

กลยุทธ์ที่ 4 ด้านการวิจัยและพัฒนา

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. วิจัยพันธุ์กาแฟอะราบิกา ทนทานต่อโรค มีความเหมาะสมแต่และพื้นที่ รสชาติดี มีความหลากหลายของพันธุ์	กวก. วท. มุสนิธิโครงการหลวง สวพส. สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน
2. วิจัยเทคโนโลยีการผลิตและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว กาแฟอะราบิกาในการเพิ่มผลผลิต คุณภาพ และลดต้นทุนการผลิต (การตัดแต่ง อัตราปุ๋ยที่เหมาะสม ระบบน้ำ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การป้องกันโรคและแมลง วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว เครื่องจักรกลการเกษตร) พร้อมกับพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (precision farming) เพื่อลดการใช้ทรัพยากร	กวก. วท. มุสนิธิโครงการหลวง สวพส. สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา
3. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการติดตาม การคาดการณ์ระบบเตือนภัยที่เป็นระดับ microclimate และระบบพยากรณ์ผลผลิต เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อกาแฟอะราบิกา อันเนื่องมาจากภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ	กวก. กรมชลประทาน กรมอุตุนิยมวิทยา วท.
4. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี/เทคนิคด้านเทคโนโลยีชีวภาพในการจำแนก บ่งบอกอัตลักษณ์ของพันธุ์กาแฟในแต่ละท้องถิ่น	วท. กวก. สถาบันการศึกษา
5. วิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และเครื่องมือแปรรูปกาแฟอะราบิกา	วท. อก. กวก. สถาบันการศึกษา สศก. พณ.
6. วิจัยและพัฒนาการตลาดเดิมและตลาดใหม่กาแฟอะราบิกา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	สศก. กวก.
7. วิจัยและพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศ	กวก. กสท. กสส. พณ.

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ

แนวทางดำเนินการ	หน่วยงาน
1. บริหารสำนักงานเลขานุการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (1) ติดตาม ประสาน และเชื่อมโยงผลงานวิจัยต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ ประโยชน์ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์อื่นๆ	คณะอนุกรรมการพืชสวน คณะทำงานพืชกาแฟ กวก.
2. สร้างเครือข่ายข้อมูลกาแฟอะราบิกายในประเทศและต่างประเทศ	กษ. กวก. พณ. สศก. สมาคม
3. ส่งเสริมความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ และพัฒนาเครือข่าย ผู้ผลิตกาแฟอะราบิกา	กสก. กสส. สวพส. สถาบันเกษตรกร
4. พัฒนาเครือข่ายกลุ่มรับซื้อและจัดการผลผลิตกาแฟอะราบิกา	กสก. กสส. พณ. สมาคม สวพส. ภาคเอกชน
5. ทบทวนมาตรการด้านการค้าและภาษีการนำเข้าและส่งออก เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริหารวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ กาแฟอะราบิกาให้แก่อุตสาหกรรมในประเทศ	กวก. พณ. ภาคเอกชน
6. จัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างผู้ปลูกและภาคเอกชนเพื่อการ ผลิตกาแฟอะราบิกาอย่างยั่งยืน	กษ. ภาคเกษตรกร ภาคเอกชน
7. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรใช้พื้นที่สำหรับการเพาะปลูกกาแฟในที่ดิน ที่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการบุกรุก พื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตรต่อไป	ทส. กษ. มูลนิธิโครงการหลวง สวพส.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กาแฟโรบัสตา

- (1) กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ มีความเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (2) ผลผลิตเพียงพอกับความต้องการของอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
- (3) เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตกาแฟคุณภาพ มาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- (4) สามารถพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางของการค้ากาแฟคุณภาพในอาเซียน

กาแฟอะราบิกา

- (1) กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ มีความเข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (2) เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตกาแฟคุณภาพ มาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- (3) ทำให้เมล็ดกาแฟไทยและผลิตภัณฑ์กาแฟ เป็นที่รู้จักและยอมรับในตลาดในประเทศและต่างประเทศ

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์กาแพเป็นไปตามเป้าหมาย
จะต้องได้รับการสนับสนุนจาก

คณะกรรมการนโยบาย
และแผนพัฒนาการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร
กำหนดนโยบาย
การพัฒนากาแพ
อย่างเป็นระบบ

คณะอนุกรรมการพืชสวน
และคณะทำงานพืชกาแพ
ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กาแพ
กำกับ ดูแล และติดตาม
การดำเนินแผนงาน โครงการ
ภายใต้ยุทธศาสตร์กาแพ
ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยความสำเร็จของยุทธศาสตร์

ปัจจัยที่สนับสนุนที่จะทำให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กาแฟปี 2560-2564 บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้แก่ ได้รับการจัดสรรงบประมาณ การทำงานในลักษณะบูรณาการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

